

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. An Manichæi recte hinc vetus testamentum reiecerint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

quam nova Evangelij doctrina ab hominibus exigit, hominibus adhibere infirmis & incapacibus indicat. Sic enim vsu veniret, vt & doctrina fructus periret. & ipsi à virtutis perfectioris trami- nem tenere ceperunt, alienarentur: & penus haberent, quã prius exspectandum proinde quousq; celesti spiritui innoventur. Neque ergo asseritur, p̃uia ieiuniorum præcepta, & difficile, ac calidè vti genus, meū, inquit, discipulis adhibere infirmis, subito præscribi potest, ne difficultati ac magnitudini instituti succumbant, & doctrina pereat.

Beza ad pericula & tentationes accommodat. Ista vero, inquit, veraque similitudine, significat Christus haberi humana infirmitatis rationem à Deo, qui non sinat nos supra vires tentari, idèq; paulatim militie laborib; suos assuesciat, quod in ipsis etiam Apostolis præstitit, sic moderatus hostium sequitum, vt primum quidem minus agerent, vnde aliquantopost, ad verba, ac tandem ad caedes perueniunt est, quo etiam respicit, quod scribitur Iob. 17. 11. & 12. & 1. Cor. 10. 13.

De infirmitate quidem agitur humana; non tamen Christus de persecutionibus futuris sermonem habet; sed discipulis Ioannis, quos ad interrogandum Iudei excitant, respondet, causamq; reddit, cur nunc ieiunare non debeant, postea sint ieiunaturi. Nec enim respondet, postea eos sub persecutione passuros, sed non ieiunare, quod inferens, postea ieiunaturos.

VERSUS 17.

Neque mittunt vinum novum in vres veteres, alioquin rumpuntur vres, & vinum effunditur, & vres pereunt. Sed vinum novum in vres novos mittunt: & ambo conseruantur.

QUESTIO I.

Quid vinum novum?

§. i. Latiores in eadè re similitudo. Quamvis nonnulli, veteres vres legem, & ceremonias arbitrentur, quibus non sit miscenda Evangelij religio. Sed rectius de Apostolis interpretatur. Quo ex loco Ecclesiæ ieiunia rectè deducimus & probamus. Nam in vres novos noua vina infundenda, nouas leges dando nouis animis.

Basilus in Pl. 32. vres veteres homines nōdum reuolutos, nouos regenos, qui de vite Sp. S. accipiunt. Irenæus aduersus hæreses, contra eos, qui nouum & vetus testamentum confundebant, ait: Nec vnuquam modo quidem mundi fabricatorem. Modo eum qui supra hunc (est) glorificaret patrem, quem admodum ipse ait: nōdum tunc mittit commixturam vestimenti noui in vestimentum vetus, nec mittit vinum in vres veteres. Igitur aut omni modo & ipsi abstinent se à prophetis, tanquam à veteribus; & non dicunt eos ab ea nouitate, quæ secundum principalitatem est, quam dicitur, præmissos à Demitro, aut rursus arguentur à Demitro dicente, nouum vinum non mitti in vres veteres.

QUESTIO II.

An Manichæi rectè hinc vetus testamentum reiecerint?

§. i. F. Aulus apud S. Augustin. dixit: [Quare non accipis Testamentum vetus? Quia iam præuentus nouo. Veteri autem & nouo non conuenit vt Scrip- tura testatur, nam pannus, inquit, nouum nemo affuit vestimento veteri, alioquin maior scissura fiet. Quia ergo maior fieri vobis scitis, scissuram faceret, caueo Christianam nouitatem Hebraicæ vetustati cōmiscere. Quis enim non etiam fordidum indicet, nōis vesti- mentis indutis non donare inferiorib; vetera? Qua- propter ego etiam si natus essem Iudeus, vt fuerat

Adam Conzen in Euang. Tom. I.

Apostoli, dignum tamen erat me nouo accepto testa- mento, vetus repudiare, vt fecerunt ipsi.]

Augustinus respondit: Vnde non pannum nouum vesti- mento veteri affuimus, sed erudimur in regno calorū, ad fini- litudinem illius patrisfamilias, quem commemorat Dominus in inter- proferente de thesauro suo noua & vetera. Ille autem affuit pā- nū nouum vestimento veteri, qui continentiam vult habere spi- ritalem, & nōdū deposuit spem carnalem. Nam legite dilige- ter, & videre de ieiunio Dominū interrogatum, respondisse, ne- mo affuit pānū nouum vestimento veteri. Adhuc enim discipu- lis Dominum carnaliter diligebat, quando quidem et ne occisum amiserent, formidabant. Vnde Petrus reuocantē se à passione, Satanā appellat, quod non sciret quā Dei sunt, sed quæ ho- minum. Proinde attendite in illa phantasia vestra de regno Dei, vnde istam lucem Solis carni conspiciam, tanquam ad exemplū vobis propositam diligitis, & adoratis, quam carnalē spem gerā- tis: & inuenietis ieiunia vestra quomodo prudentie carnis, tan- quam vestimento veteri assuantur. Verum tamen cū pannus no- uus vestimento veteri nō conueniat, vnde potuerunt principib; tenebrarū membra Dei vestri non adiuncta, atq; confusa, sed quod est vehementius cōmixta & concreta coherere? An virgū, vetus est, q̃a vtrumq; falsum, & vtrumq; de prudentia carnis est? Nisi forte inde vultis probare, vnum fuisse nouum, alterū vetus: quia maior scissura facta est, vt miserabilis pānus de regno lucis abscederet, & globo tenebrarū æterna pena configeretur.

§. 2. Irenæus l. 4. contra hæreses c. 66. nouum Testa- mentum veteri succedisse, non tamen blasphemandū veteri Te- Deum, qui & vetus dedit, & illi nouum succedere vo- flamētum luit, Antiqua, inquit, nolite reputare: ecce facio noua, quæ nūc succedūt, orientur, & scietis: & faciam in deserto viam, & in terra ina- bonum quosa, sumina ad potandū, genus electum populum meum quē bono, acquisiui, vt virtutes meas enarret, quæ est noui Testamenti li- bertas, hanc manifeste annunciabant, & nouum vinum, quod in nouos vres mittitur per fidē, quæ est in Christo, quam am- ciuit ortam in eremo viam iustitiæ, & in terra in aquosa Sp. S. ad aquare genus electum Dei, quod acquisiuit, vt virtutes eius enarrentur, sed non vt blasphemarent eum, qui hac fecit Deus, & reliqua omnia quæcūq; per tantā seriem Scripturæ demon- strauimus prophetas dixisse, spiritales verē qui est, interpretabi- tur vnumquodq; eorum, quæ dicta sunt, in quem dictū sit cha- racterem dispositionis Domini, & integrum Corpus operis Filij Dei ostendens, semper eundem, Deum sciens: & semper eundem, Verbum Dei cognoscens, etiam si in nouissimis temporibus noue effusus est in nos, & à conditione mundi p̃p̃ ad finem in ipsum humanum genus, ex quo qui credunt Deo, & sequuntur verbū eius, percipiunt eam, quæ est ab eo salutem. Qui vero abscedunt ab eo, & contemnunt præcepta eius, & per opera sua inhono- rant eum qui se fecit, & sententia sua blasphemant eum qui se alit, iustissimum aduersus se coaceruat iudicium.

VERSUS 18.

Hac illo loquente ad eos: ecce princeps vnus accessit, & adorabat eum, di- cens: Domine Filia mea modo de- functa est: Sed veni, impone ma- num tuam super eam, & viuet.

QUESTIO I.

Quo tempore accesserit Iairus?

§. i. V. Incertus noster difficultatem proponit, de tēpore. In Matthæo clarum putat, eum do- mum Marthæ venisse; nā cum adhuc Dominus de iei- unio disputaret, aduenit. Et dicitur, id factū est domi Marthæ, q̃a ingressum scribit, necegressum in- dicat. Huic repugnare videtur Mar. c. 5. 21. qui ait eum fuisse circa mare. Duas solutiones adhibet. Prima est, domum Marthæ fuisse prope mare. Altera, cū dicitur fuisse circa mare, indicari Christum eo tēpore mariti- mis in locis prædicasse, non a. ad litus eum cōsedisse.

Q. 2

Respon-